

Š i f r a u č e n c a :

Državni izpitni center

N 2 0 1 1 0 1 3 1

9.
razred

Torek, 5. maj 2020 / 60 minut

*Dovoljeni pripomočki:
učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik.*

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA
v 9. razredu

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani.

Preden začneš reševati naloge, previdno iztrgaj prilogo z izhodiščnimi besedili. Nato natančno preberi navodilo posamezne naloge in jo reši.

Pri vsaki nalogi svoj odgovor napiši v predvideni prostor znotraj okvirja.

Piši čitljivo in s pisanimi ali z malimi tiskanimi črkami, skladno s pravopisnimi pravili.

Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravilega napiši na novo.

Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, temveč začni reševati naslednjo. K nerešeni nalogi se vrni pozneje.

Na koncu svoje odgovore ponovno preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti. Želimo ti veliko uspeha.

Preizkus ima 16 strani.

N 2 0 1 1 0 1 3 1 0 3

PRILOGA

I. DEL

Nataša Konc Lorenzutti

AVTOBUS OB TREH (ALI DRUŠTVO MLAJŠIH STAREJŠIH BRATOV)

Šolski gledališki krožek pod vodstvom študenta režije Janeza Gorenc pripravlja gledališko predstavo Kekec. Režiser na avdiciji izbira igralce za posamezne vloge.

Janez Gorenc si je zamislil varianto modernega Kekca. Takega, ki je že v puberteti, nosi kavbojke in je zaljubljen v Mojco. Najprej je organiziral avdicijo za vloge. Nisem se prijavil, ker sem se že prej odločil, da ne bom igral.

Za Bedanca sta se potegovala Peter Šorli in Peter Šinigoj. Prava dva! Edina podobnost med njima je v imenu. Morala sta odigrati prizor, v katerem Bedanec stopi v mravljišče. Ostali smo v avli crkavali od smeha.

Peter Šorli je prišel na oder z dvema rolicama napol porabljenega toaletnega papirja, ki ju je zlepil s silikonskim lepilom. To naj bi bil daljnogled. Držal ga je pred očmi in ga usmeril proti nam, ki smo sedeli pod odrom.

»Kaj ti je?« se je zadrł Gorenc. »Ne bulji mi v publiko!«

»Kam pa?« je ponižno vprašal pametni Šorli, ki mu je zoprnež kvaril samopodobo.

»Se opravičujem, ampak srne ... ne letajo po zraku,« je izdaval Peter. Misli sem, da se bo zjokal.

»Jasno, da ne,« mu je pritrdil Gorenc, nato pa razvil tezo: »Ampak saj ni treba, da naredimo vse tako kot v filmu. Nismo več leta osemindesetdeset. Zakaj bi Bedanec lovil srne? Vsak oborožen pijanec, ki ima uniformo in dovolilnico in hodi ob nedeljah čez gmajno v gostilno, lahko strelja srne. Sodobni Bedanec naj se raje loti česa, kar res ni dovoljeno! Mi študiramo sodoben komad, razumeš? Uprizarjamo dramo, ne igrice za otroke, jasno? Dramo, ki se dogaja zdaj, ta trenutek! Bedanec je divjak našega časa. Recimo tajkun! Imeti mora neko, kako bi rekel, patološko* družinsko ozadje. Mogoče ga mama ni imela rada ali ga je oče mlatil, on pa se zdaj izživlja nad divjadjo in otročadjo. Naj preži na ... orla! Orli so zavarovane ptice ujede. Pazi ... Poskusi se vživeti, nazorno si predstavljaljaj ... veličastno ptico na nebu!« Zadnje besede je izrekel zelo gledališko.

Peter Šorli je bil ves iz sebe. Janez Gorenc ni mogel vedeti, da ima pred sabo zlatega tekmovalca iz geografije, fizike in angleščine na državni ravni. Iz njega je naredil pohlevnega učenčka, enakega vsem drugim. Celu meni se je Peter zasmilil. Kot da bi se podelal v hlače, je rekel:

»Še nikoli nisem videl orla. To mora biti blazno lepa žival.«

Mi pa še nikoli nismo videli tako krotkega Petrička. Gorenc je zatulil:

»Prmejduš, a še nisi bil v hribih?«

»Ne pozabite, da smo Primorci,« sem se postavil za sošolca. »Nimamo toliko hribov kot vi!«

»Saj tudi jaz nisem Gorenc. Tako se samo pišem. V resnici sem Ljubljčan.«

»Še slabše,« se je tiho oglasilo za mojim hrbtom. Bravo, Ivana.

»Kam pa potem hodite v hribe?«

* patološki – bolezenski

OBRNI LIST.

N 2 0 1 1 0 1 3 1 0 5

II. DEL

STRIP

Ljudje že tisočletja s slikami pripovedujemo zgodbe. V tem času smo zamenjali samo slikarsko orodje in podlage. Nekoč so slikali z rokami na stene, potem s čopiči na platno, zdaj pa s pomočjo računalniške miške vijugamo po monitorju. A ne glede na svojo starost so si slike še vedno zelo podobne. Nekatere prikazujejo samo kakšno osebo, predmet, žival, pokrajino, arhitekturo, druge sanje, domišljajske prizore, izmišljene svetove ... To so posamezne slike. Obstajajo pa tudi slike, ki si sledijo. Te običajno prikazujejo dogajanje, ki poteka v časovnem zaporedju. Vsaka slika zase prikazuje del zgodbe.

Posamezno risbo lahko primerjamo z besedo. Tako kot ima posamezna beseda svoj pomen, pravo vlogo pa dobi šele v stavku, dobi tudi posamezna risba, ki je sicer celota zase, svojo pravo vlogo v povezavi z drugimi risbami. To je strip.

Beseda strip izvira iz angleščine in pomeni trak. Strip je namreč sestavljen iz zaporedja slik, t. i. pasic. Slike so osnovni element stripa, del slike pa je običajno tudi besedilo, zapisano v oblačkih. Jedrnato besedilo za razumevanje pripovedi je lahko pred, pod ali nad sličico ali ob njej. Oblika zapisa besedila poudarja dramatičnost dogajanja, npr.: kričanje ponazarjajo večje in debelejše črke; žarnica pomeni, da se je nekemu posvetilo; note povedo, da oseba poje ali igra; klicaj pomeni začudenje, strah, opozorilo; vprašaj izraža zadrego; kombinacija raznih likovnih simbolov, ki

lahko nadomestijo cele stavke, izraža notranjo zmedo, bes.

V Evropi se je strip pojavil v 19. stoletju. Razširil se je v začetku 20. stoletja skupaj s časopisjem. Uradno velja za prvega časopisni strip z naslovom *The Yellow Kid* (*Rumeni deček*), ki se je pojavil leta 1895 v ameriškem časopisu *World* (*Svet*). Istega leta sta imela brata Lumière v Franciji prvo uradno filmsko projekcijo, ki je trajala 20 minut.

Film in strip sta se torej rodila sočasno in uporabljata tako rekoč isti jezik za pripovedovanje in oblikovanje svojih zgodb. Zato v stripovskem in filmskem jeziku obstajajo tudi isti strokovni izrazi, kot so kader, sekvenca (zaporedje), plan, ritem, montaža, prizor. Film in strip si izposojata tudi junake in zgodbe. Tako je Superman nastal najprej kot strip, pozneje je bil o njem posnet tudi film, z Mikijem Miško pa je bil najprej posnet film, šele pozneje je po njem nastal tudi strip. Vendar je bil takrat strip še vedno korak pred filmom, saj se je že množično tiskal v barvah, film pa je bil vse do leta 1920 še črno-bel. Ko je bil leta 1929 posnet prvi zvočni film, sta se strip in film začela oddaljevati.

Poznamo klasične in izobraževalne stripe. Po videzu se ne razlikujejo, razlika je predvsem v namenu. Z izobraževalnim stripom želi ustvarjalec bralce predvsem nekaj naučiti in zadostiti praktičnemu namenu. Namen klasičnega stripa pa sta razvedrilo in zabava.

V svetovnem merilu so najbolj znani stripi Walta Disneyja ter stripi o Asterixu in Obelixu, ki na humorističen način govorijo o galsko-rimski zgodovini. Med slovenskimi avtorji stripov pa

(Vir slike: https://www.delo.si/assets/media/picture/20150112/Pogledi__zvitorepec_1.jpg?rev=1. Pridobljeno: 27. 9. 2018.)

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedilo Nataše Konc Lorenzutti *Avtobus ob treh (ali Društvo mlajših starejših bratov)*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. V izhodiščnem besedilu je veliko dvogovora. Ali besedilo sodi v dramatiko? Obkroži.

DA   NE

Utemelji.

(1 točka)

2. Ali je pripovedovalec v dogajanje tudi vključen? Pojasni s svojimi besedami in ponazori s primerom iz izhodiščnega besedila.

(2 točki)

3. Kje in kdaj se zgodba dogaja?

(1 točka)

4. O čem predvsem govori izhodiščno besedilo?

(1 točka)

9. Predstavi Šorlijevo transformacijo v odnosu do režiserja. Odgovori v obliki povedi.

(2 točki)

10. Preberi odlomek iz izhodiščnega besedila.

*»Ne pozabite, da smo Primorci,« sem se postavil za sošolca. »Nimamo toliko hribov kot vi!«
»Saj tudi jaz nisem Gorenc. Tako se samo pišem. V resnici sem Ljubljančan.«*

Pojasni besedno igro v odlomku.

(1 točka)

11. Preberi.

Zdaj je na prizorišče prišel mali Šinigoj. Drobcen kot čriček, samo še goslice so mu manjkale, ves je bil zagret.

V povedih je uporabljena primerja.

11. a) Kdo/kaj se primerja? _____

(1 točka)

11. b) Katera skupna lastnost omogoča primerjavo? _____

(1 točka)

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na izhodiščno besedilo *Strip*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Katere vrste je izhodiščno besedilo? Obkroži.

- A Praktičnosporazumevalno.
- B Publicistično.
- C Strokovno.
- Č Uradovalno.

(1 točka)

2. S katerim namenom predvsem je avtor tvoril besedilo? Obkroži.

- A Da bi izrazil mnenje o slovenskih stripih.
- B Da bi obnovil vsebino Mustrvih stripov.
- C Da bi predstavil zgodovino stripa.
- Č Da bi predstavil Mikija Mustra.

(1 točka)

3. Kako si sledijo podteme v izhodiščnem besedilu?
Določi njihovo zaporedje s številkami od 1 do 5.

- slovenski strip _____
- zanimivosti o stripu _____
- junaki stripa _____
- definicija stripa _____
- strip in film _____

(2 točki)

4. S katerim namenom avtorji rišejo zaporedja slik?

_____

(1 točka)

N 2 0 1 1 0 1 3 1 1 3

9. Kako je v 50. letih 20. stoletja cenzura vplivala na strip?

(1 točka)

10. Pod vsako sliko Mustrovega junaka napiši njegovo ime in lastnost, po kateri ga je dobil.

Ime: _____

Lastnost: _____

(2 točki)

11. a) Katero izmed imen je v besedilu omenjeno kot lastno ime bitja in kot stvarno lastno ime? Obkroži ga.

Lumière

World

Zvitorepec

(1 točka)

11. b) Pojasni.

(1 točka)

N 2 0 1 1 0 1 3 1 1 5

15. Preberi poved.

Zaradi priljubljenosti stripov je začela leta 1966 izhajati revija Zvitorepec.

15. a) Vprašaj se po podčrtanem delu povedi.

_____

(1 točka)

15. b) Poimenuj podčrtani stavčni člen.

_____

(1 točka)

15. c) Podčrtani stavčni člen razširi v odvisnik. Napiši novo poved.

_____

_____

(2 točki)

16. Oglej si sličico. Zapis v oblaku pretvori v odvisni govor.

_____

_____

_____

(2 točki)

(Vir slike: Vesela šola, priloga revije PIL PLUS. 15. 12. 2006, str. 28.)

